

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 13.2.2002
COM(2002) 82 τελικό

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Προς μια παγκόσμια σύμπραξη για αειφόρο ανάπτυξη

.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1.	Επιχειρήματα υπέρ μιας παγκόσμιας σύμπραξης	3
2.	Η πρόκληση της ολοκλήρωσης των αγορών, της διακυβέρνησης και των εσωτερικών πολιτικών μέσω μιας παγκόσμιας σύμπραξης.....	5
3.	Η συμβολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης: επίτευξη πρωταρχικών στόχων	7
3.1.	Τιθάσευση της παγκοσμιοποίησης: εμπόριο για αειφόρο ανάπτυξη	7
3.2.	Καταπολέμηση της φτώχειας και προώθηση της κοινωνικής ανάπτυξης	10
3.3.	Αειφόρος διαχείριση των φυσικών και περιβαλλοντικών πόρων.....	13
3.4.	Βελτίωση της συνοχής των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.....	16
3.5.	Καλύτερη διακυβέρνηση σε όλα τα επίπεδα	17
3.6.	Χρηματοδότηση της αειφόρου ανάπτυξης	19
4.	Εφαρμογή και αναθεώρηση της στρατηγικής.....	22

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Προς μια παγκόσμια σύμπραξη για αειφόρο ανάπτυξη

1. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΑ ΥΠΕΡ ΜΙΑΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΣΥΜΠΡΑΞΗΣ

Για να είναι αειφόρος, η ανάπτυξη πρέπει να εξισορροπεί τους οικονομικούς, κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς στόχους της κοινωνίας, έτσι ώστε να μεγιστοποιεί την ευημερία του παρόντος, χωρίς να διακυβεύει την ικανότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιήσουν τις ανάγκες τους.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει ήδη καθορίσει εσωτερική στρατηγική για την αειφόρο ανάπτυξη¹. Επικυρώνοντας τη στρατηγική αυτή, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Γκέτεμποργκ αναγνώρισε τον Ιούνιο του 2001 ότι η εξωτερική διάσταση χρειάζεται περαιτέρω ανάπτυξη. Επίσης, κάλεσε την Επιτροπή να εξετάσει τη συμβολή της Ένωσης στην παγκόσμια αειφόρο ανάπτυξη και να προσδιορίσει τις στρατηγικές συνιστώσες για μια “συνολική συμφωνία” στην Παγκόσμια Διάσκεψη για την Αειφόρο Ανάπτυξη που θα γίνει στο Γιохάνεσμπουργκ το 2002. Η παρούσα ανακοίνωση ασχολείται με τις δύο αυτές πλευρές.

*

Από τη διάσκεψη του Ρίο το 1992, πολλές νέες πρωτοβουλίες εμφανίστηκαν για την αντιμετώπιση ειδικών θεμάτων της αειφόρου ανάπτυξης², αλλά η συνολική πρόοδος ήταν αργή. Επομένως, απαιτείται νέα ώθηση για να αντιμετωπιστούν με πιο πλήρη και αποτελεσματικό τρόπο πολλές προκλήσεις που παραμένουν, καθώς και νέες προκλήσεις που προκύπτουν από την παγκοσμιοποίηση.

Πολλές χώρες σε ολόκληρο τον κόσμο έχουν ωφεληθεί από την αυξημένη οικονομική ανάπτυξη, ιδίως μέσω του σταδιακού ανοίγματος της αγοράς και της απελευθέρωσης των καθεστώτων άμεσων ξένων επενδύσεων. Από το 1960 το διεθνές εμπόριο έχει δεκαπενταπλασιαστεί και τα παγκόσμια κατά κεφαλήν εισοδήματα έχουν διπλασιαστεί. Η εμπειρία δείχνει πως η παγκοσμιοποίηση μπορεί να εξακολουθήσει να δημιουργεί οικονομική ανάπτυξη και παραγωγικότητα.

Οι αναπτυσσόμενες χώρες έχουν προχωρήσει σε πολλά επίπεδα³. Οι εξαγωγές τους και η παραγωγή τους έχουν διαφοροποιηθεί σημαντικά· το προσδόκιμο επιβίωσης είναι υψηλότερο και για πολλούς η ζωή έχει βελτιωθεί. Ωστόσο, για πάρα πολλές χώρες και ανθρώπους, η

¹ Αειφόρος ανάπτυξη της Ευρώπης για έναν καλύτερο κόσμο: Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αειφόρο ανάπτυξη COM(2001) 264

² Με ποικίλλα παραδείγματα όπως το πρωτόκολλο του Κυότο για την πλανητική θέρμανση και τη δέσμευση στην υπουργική δήλωση στη Doha, με στόχο την πρόσβαση στην αγορά των προϊόντων που προέρχονται από τις ελάχιστες ανεπτυγμένες χώρες χωρίς δασμούς και ποσοστώσεις

³ Οι αναπτυσσόμενες χώρες έχουν διαφοροποιήσει τις οικονομίες τους και τα βιομηχανικά προϊόντα αντιπροσωπεύουν τώρα το 70% των εξαγωγών τους, έναντι του ενός τετάρτου και κάτι πριν από 30 χρόνια. Ενώ στην Ανατολική στα μέσα της δεκαετίας του 1970 έξι στους δέκα ανθρώπους ζούσαν με λιγότερο από 1 \$ την ημέρα, σήμερα είναι δύο στους δέκα

φτώχεια, η ανεργία και ο αποκλεισμός παραμένουν⁴. Το ήμισυ του παγκόσμιου πληθυσμού ζει με λιγότερα από 2 \$ την ημέρα. Οι ανισότητες μεταξύ αλλά και εντός των χωρών αυξάνουν. Το 1960, το εισόδημα του πλουσιότερου ενός πέμπτου του παγκόσμιου πληθυσμού ήταν 30 φορές μεγαλύτερο από εκείνο του φτωχότερου ενός πέμπτου: σήμερα είναι 90 φορές μεγαλύτερο. Το πλουσιότερο ένα πέμπτο είναι υπεύθυνο για το 86% σχεδόν της συνολικής ιδιωτικής κατανάλωσης⁵. Περίπου ένα δισεκατομμύριο γυναίκες και άνδρες είναι άνεργοι, υποαπασχολούμενοι ή εργαζόμενοι φτωχοί, 250 εκατομμύρια παιδιά εργάζονται σε ολόκληρο τον κόσμο και περίπου το 80% του ενεργού πληθυσμού δεν έχει πρόσβαση σε βασική κοινωνική προστασία⁶.

Επιπλέον, πολλοί φυσικοί πόροι, όπως το νερό, η γη και το έδαφος, η βιοποικιλότητα, τα δάση και τα αλιευτικά αποθέματα υφίστανται ήδη εκμετάλλευση που ξεπερνά τα όριά τους, προκαλώντας σοβαρή ζημία στο περιβάλλον.

Οι αυξανόμενες ανισότητες δεν είναι πρόβλημα μόνο του αναπτυσσόμενου κόσμου. Τα τελευταία χρόνια παρατηρούνται παρόμοιες τάσεις και στις πλούσιες χώρες. Οι τάσεις αυτές έχουν πολλές αιτίες, οι περισσότερες από τις οποίες δεν έχουν σχέση με την παγκοσμιοποίηση. Η τεχνολογική πρόοδος, για παράδειγμα, έχει προκαλέσει μεγάλες αλλαγές στην απασχόληση και έχει δώσει μεγαλύτερη αξία στους εργαζομένους που βασίζονται στη γνώση σε ολόκληρο τον κόσμο.

Οι ανισότητες στον τρόπο παραγωγής και χρήσης της γνώσης διευρύνουν το χάσμα ανάμεσα στις φτωχές και τις πλούσιες χώρες. Η ανάπτυξη και η χρήση νέων τεχνολογιών αποτελούν ευκαιρία αλλά και πρόκληση. Μπορούν να δημιουργήσουν επιχειρηματικότητα ευρύτερης βάσης και ταχύτερη οικονομική ανάπτυξη συμβάλλοντας στην πιο αποτελεσματική χρήση των πόρων.

Η ανθρωπότητα αντιλαμβάνεται διαρκώς περισσότερο ότι το μέλλον της είναι κοινό και άρρηκτα συνδεδεμένο και ότι οι συγκρούσεις και η αδικία στην άλλη άκρη του κόσμου μπορεί να έχουν άμεσο αντίκτυπο και εδώ. Επιπλέον, η φτώχεια και οι στερήσεις μπορεί να παρέχουν γόνιμο έδαφος για δυσαρέσκεια και θυμό, δημιουργώντας ευνοϊκές συνθήκες για την καπήλευση και μεγαλοποίηση εθνικών και θρησκευτικών θεμάτων.

Ο κόσμος αντιμετωπίζει ένα σοβαρό “χάσμα παγκόσμιας διακυβέρνησης”. Έχουν γίνει ενθαρρυντικά βήματα για μια πιο αποτελεσματική παγκόσμια διακυβέρνηση με τις συμφωνίες της Βόννης και του Μαρακές για τις κλιματικές αλλαγές και με την έναρξη του αναπτυξιακού προγράμματος της Doha. Η Ευρωπαϊκή Ένωση έπαιξε ηγετικό ρόλο και στα δύο. Για να γίνει αειφόρος η παγκοσμιοποίηση χρειάζεται πολύ καλύτερη ισορροπία ανάμεσα στις παγκόσμιες δυνάμεις της αγοράς από τη μία πλευρά και την παγκόσμια διακυβέρνηση και τους πολιτικούς φορείς από την άλλη. Η ενίσχυση της καλής διακυβέρνησης σε ολόκληρο τον αναπτυσσόμενο και τον ανεπτυγμένο κόσμο και σε παγκόσμιο επίπεδο αποτελεί επείγουσα προτεραιότητα. Πρέπει να βασίζεται στην ευρεία συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων σε όλα τα επίπεδα.

⁴ Τα εισοδήματα στην Αφρική νοτίως της Σαχάρας μειώθηκαν κατά μέσον όρο κατά 1% ετησίως το διάστημα 1975-1999· το 46% των ανθρώπων εξακολουθούν να ζουν με λιγότερο από 1 \$ την ημέρα και το προσδόκιμο επιβίωσης είναι 49 έτη, έναντι άνω των 60 ετών σε όλες τις άλλες περιοχές

⁵ Πρόγραμμα ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών, Έκθεση για την ανθρώπινη ανάπτυξη (Human Development Report) 1998

⁶ Εκτιμήσεις της ΔΟΕ

2. Η ΠΡΟΚΛΗΣΗ ΤΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ ΤΩΝ ΑΓΟΡΩΝ, ΤΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΕΣΩ ΜΙΑΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΣΥΜΠΡΑΞΗΣ

Η ταχεία επέκταση της διακίνησης των αγαθών, των υπηρεσιών, του κεφαλαίου, της τεχνολογίας, των ιδεών και των ανθρώπων σε ολόκληρο τον κόσμο – η **παγκοσμιοποίηση** – προσφέρει προοπτικές για την τόνωση της οικονομικής ανάπτυξης και της παραγωγικότητας και τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου. Μπορεί επίσης να αυξήσει την παγκόσμια αποδοτικότητα των φυσικών πόρων, καθώς η απελευθέρωση του εμπορίου επιτρέπει στις εθνικές οικονομίες να αξιοποιήσουν στο έπακρο τα συγκριτικά τους πλεονεκτήματα και διευκολύνει τις οικονομίες κλίμακας.

Η παγκοσμιοποίηση συνεπάγεται κόστος καθώς και οφέλη. Η αυξημένη παγκόσμια οικονομική δραστηριότητα μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα αρνητικές πιέσεις για το περιβάλλον και κινδύνους για την κοινωνική συνοχή, εάν αφεθεί ανεξέλεγκτη. Η εντατική χρήση της ενέργειας, η μη αειφόρος εκμετάλλευση των φυσικών πόρων και η απροθυμία να προστεθεί το περιβαλλοντικό κόστος στο κόστος παραγωγής και μεταφοράς απειλούν τώρα τη βάση των φυσικών πόρων, από την οποία εξαρτάται η οικονομική και η κοινωνική ανάπτυξη. Η τεχνολογική πρόοδος, η ολοκλήρωση της αγοράς και ο διεθνής ανταγωνισμός τείνουν να επιφέρουν διαρθρωτικές αλλαγές στην οικονομία και τον κοινωνικό ιστό.

Πρωταρχικό αίτιο αυτών των μη αειφόρων τάσεων είναι η πολύπλοκη σχέση ανάμεσα στις αγορές, την παγκόσμια διακυβέρνηση και τις εθνικές πολιτικές. Απαιτείται μια συλλογική προσπάθεια σε παγκόσμιο, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο που θα παρέχει το πλαίσιο μέσα στο οποίο μπορούν να τιθασευτούν οι δυνάμεις της αγοράς για τη διατήρηση και αύξηση της ανάπτυξης και τη δημιουργία θέσεων εργασίας, διαφυλάσσοντας το περιβάλλον για τις μελλοντικές γενιές και ενισχύοντας την κοινωνική συνοχή.

Το σημαντικό κέρδος σε αποδοτικότητα από την απελευθέρωση του εμπορίου περιορίστηκε από την παρατεταμένη προστασία ακριβώς εκείνων των τομέων όπου συνήθως έχουν συγκριτικά πλεονεκτήματα οι αναπτυσσόμενες χώρες. Επιπλέον, τα παραπάνω κέρδη συνεπάγονται κόστος προσαρμογής. Η ταχεία αναδιάρθρωση δημιουργεί νικητές και νικημένους, και αν δεν γίνει σωστή διαχείριση μπορεί να καταστεί μη αειφόρος – οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά. Για παράδειγμα, ακόμα και σε χώρες που είχαν ταχείς ρυθμούς ανάπτυξης, ή είναι πλούσιες σε φυσικούς πόρους, η φτώχεια, η ανεργία και η υποαπασχόληση παραμένουν. Η ταχεία ανάπτυξη τείνει να εντείνει τις ανισότητες, ιδίως στα πρώτα στάδια, καθώς ορισμένες ομάδες του πληθυσμού και ορισμένες περιφέρειες επωφελούνται δυσανάλογα. Αυτό συνέβη σε πολλές αναδυόμενες οικονομίες, όπου τα οφέλη της ανάπτυξης δεν κατανεμήθηκαν δίκαια, με αποτέλεσμα να προκύψει μεγαλύτερη διαφορά στο μέσο εισόδημα ανάμεσα στις πλουσιότερες και τις φτωχότερες περιφέρειες και τις ομάδες του πληθυσμού.

Οι εσωτερικές πολιτικές των αναπτυσσόμενων χωρών είναι ζωτικής σημασίας για τις αναπτυξιακές ευκαιρίες. Πολλές χώρες στον αναπτυσσόμενο κόσμο – ιδίως οι ελάχιστα αναπτυγμένες χώρες – δεν ωφελήθηκαν από την παγκοσμιοποίηση επειδή έχουν πέσει στην παγίδα της φτώχειας, καθώς έχουν χαμηλά εισοδήματα, χαμηλές επενδύσεις και οικονομικές δομές που βασίζονται στην επιβίωση. Η εισροή ιδιωτικού κεφαλαίου μπορεί να παρέχει στις αναπτυσσόμενες χώρες τις ζωτικές συμπληρωματικές πηγές χρηματοδότησης για εργαλεία ανάπτυξης, όπως η απόκτηση τεχνολογίας και η ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων. Οι άμεσες ξένες επενδύσεις χρειάζονται ευνοϊκό κλίμα για επενδύσεις, μακροοικονομική σταθερότητα, άνοιγμα του εμπορίου και θεσμική και νομοθετική μεταρρύθμιση. Το άνοιγμα του εμπορίου χωρίς ασφαλή χρηματοοικονομικά ιδρύματα και μακροοικονομικές πολιτικές μπορεί επίσης να κάνει τις χώρες πιο ευάλωτες σε οικονομικές κρίσεις. Άλλες εσωτερικές

πολιτικές στους τομείς της φορολογίας, της ανακατανομής του εισοδήματος, του σεβασμού του δικαιώματος σε βασικούς κανόνες εργασίας και της καλής διακυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένης της καταπολέμησης της διαφθοράς, είναι εξίσου σημαντικές. Οι επενδύσεις στην υγεία, την εκπαίδευση, την προστασία του περιβάλλοντος και την τεχνολογία θα έχουν επίσης σημαντική συνεισφορά. Αποτελούν προϋπόθεση για πραγματική αειφόρο ανάπτυξη.

Οι επενδύσεις των πολυεθνικών εταιριών συνήθως είναι πιο σταθερές από τις βραχυπρόθεσμες εισροές κεφαλαίου και μπορεί να έχουν μεγαλύτερα πλεονεκτήματα π.χ. από την άποψη της μεταφοράς τεχνολογίας και της αύξησης της εξαγωγικής ικανότητας της αποδέκτριας χώρας. Ωστόσο, η παγκόσμια εξάπλωση των πολυεθνικών παρουσιάζει υψηλή συγκέντρωση σε ορισμένες περιοχές του αναπτυσσόμενου κόσμου, με λίγες επενδύσεις στις πιο φτωχές χώρες. Θέτουν επίσης σημαντικά ζητήματα για τη διατήρηση του ανταγωνισμού σε ορισμένους τομείς.

Η αντιμετώπιση των παγκόσμιων προβλημάτων απαιτεί ταυτόχρονη και καλά συντονισμένη δράση από όλες τις χώρες. Θα επιτύχει μόνον εάν όλοι δεσμευθούν να κάνουν πολιτικές επιλογές που αποτελούν πρόκληση. Χρειάζεται μια παγκόσμια σύμπραξη που να περιλαμβάνει όλους τους ενδιαφερόμενους. Αυτό σημαίνει πως θα πρέπει να εξασφαλιστεί η συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών και των κοινωνικών εταίρων από την αρχή της διαδικασίας. Ο οικονομικός φιλελευθερισμός και οι διεξοδικές, υγιείς μακροοικονομικές πολιτικές πρέπει να συνοδεύονται από ενισχυμένους εθνικούς και διμερείς κανόνες και διεθνή συνεργασία.

Οι βιομηχανοποιημένες χώρες έχουν σημαντικές ευθύνες για την προώθηση των πρωτοβουλιών αειφορίας – πρώτον και κυριότερο βάζοντας τάξη στο εσωτερικό τους και υποστηρίζοντας μια κίνηση προς αειφόρα πρότυπα παραγωγής και κατανάλωσης· επιπλέον, εξασφαλίζοντας πιο συνεπές άνοιγμα της αγοράς, μεγαλύτερη δημόσια και ιδιωτική χρηματοδότηση της αναπτυξιακής συνεργασίας, καθώς και καλύτερη λειτουργία και μεγαλύτερη σταθερότητα στο διεθνές χρηματοοικονομικό σύστημα. Όλες οι πολιτικές τους – εσωτερικές και εξωτερικές – πρέπει να ενσωματώνουν στόχους αειφόρου ανάπτυξης και να λαμβάνουν υπόψη τις παγκόσμιες ανάγκες. Όπως εκφράζει η έννοια των "κοινών αλλά διαφοροποιημένων ευθυνών" που διατυπώθηκε στο Ρίο, οι μεγαλύτερες καταναλωτικές κοινωνίες προσφέρουν εξ ορισμού το μεγαλύτερο πεδίο δράσης για τη μείωση των πιέσεων που ασκούνται στη βάση φυσικών πόρων του κόσμου. Τα πλούσια έθνη πρέπει να προσπαθήσουν ακόμα περισσότερο να προωθήσουν την κοινωνική συνοχή και υψηλά επίπεδα δημόσιας υγείας και προστασίας των καταναλωτών στο εσωτερικό τους, ενισχύοντας επίσης την εσωτερική και παγκόσμια διακυβέρνηση.

Οι διεθνείς οργανισμοί απαιτείται να συμβάλλουν τα μέγιστα σε μια τέτοια σύμπραξη. Το σύστημα των Ηνωμένων Εθνών, οι οργανισμοί του Bretton Woods, ο ΠΟΕ και η ΔΟΕ χρειάζεται να εργαστούν με συνέπεια προς την κατεύθυνση της αειφόρου ανάπτυξης. Το σύστημα των Ηνωμένων Εθνών αναμένεται να καθοδηγήσει την ανάπτυξη μιας παγκόσμιας δομής διακυβέρνησης για την αειφόρο ανάπτυξη, λόγω του ρόλου του στον περιβαλλοντικό, κοινωνικό και οικονομικό τομέα και λόγω της καθολικής σ' αυτό εκπροσώπησης των κρατών.

Το μέγεθος των προβλημάτων μπορεί να διαφέρει, αλλά οι ανισότητες δεν γνωρίζουν σύνορα ή διεθνείς ταξινομήσεις· τα πιο βασικά μέτρα, όπως το προσδόκιμο επιβίωσης, αποκαλύπτουν σημαντικές διαφορές στο εσωτερικό των πλούσιων χωρών, ακόμα και εντός των πόλεων. Παγκόσμια σύμπραξη σημαίνει αναγνώριση ότι οι πλούσιες χώρες μπορούν να διδαχθούν η μία από την άλλη, καθώς και οι φτωχές από τις πλούσιες και αντίστροφα. Αν δεν είναι όλες οι

χώρες έτοιμες να διδαχθούν, δεν θα επωφεληθεί κανένας από τη μακροπρόθεσμη πρόοδο χωρίς αποκλεισμούς.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση προσφέρεται για να αναλάβει ηγετικό ρόλο στην επιδίωξη παγκόσμιας αειφόρου ανάπτυξης. Είναι ο μεγαλύτερος δωρητής αναπτυξιακής βοήθειας στον κόσμο, ο μεγαλύτερος παγκόσμιος εμπορικός εταίρος και από τις κυριότερες πηγές άμεσων ιδιωτικών επενδύσεων. Έχει αναπτύξει και προωθήσει μεγάλο αριθμό καθαρών τεχνολογιών.

Καθ' όλη την εξέλιξή του, το ευρωπαϊκό μοντέλο ολοκλήρωσης βασίστηκε στην επιδίωξη στρατηγικών που υποστηρίζονται αμοιβαία για σταθερή οικονομική ανάπτυξη, κοινωνική ανάπτυξη και προστασία του περιβάλλοντος. Η επένδυση σε ένα κοινό μέλλον με τους πιο κοντινούς της γείτονες είναι βασική για τη μακροπρόθεσμη πολιτική σταθερότητα της ίδιας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ειδικότερα, η διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης βασίζεται σε ένα πρόγραμμα βοήθειας που έχει στόχο πολιτική σταθερότητα, υγιείς οικονομικές συνθήκες, κοινωνική συνοχή και αειφορία του περιβάλλοντος. Αυτό θα παρέχει πολύτιμη εμπειρία για την αντιμετώπιση των ίδιων προκλήσεων σε παγκόσμιο επίπεδο.

3. Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ: ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΠΡΩΤΑΡΧΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

Το κεφάλαιο αυτό παρουσιάζει τη συμβολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην παγκόσμια αειφόρο ανάπτυξη με μια πλήρη και ολοκληρωμένη σειρά ενεργειών που συμπληρώνουν τη στρατηγική που επικύρωσε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Γκέτεμποργκ. Αφορούν όχι μόνο τις τρεις διασυνδεδεμένες συνιστώσες της αειφόρου ανάπτυξης – την οικονομική, την κοινωνική και την περιβαλλοντική – αλλά και την απαραίτητη προϋπόθεση για επιτυχία: μεγαλύτερη συνοχή των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καλύτερη διακυβέρνηση σε όλα τα επίπεδα και αυξημένους χρηματοδοτικούς πόρους για την εφαρμογή των απαραίτητων πολιτικών.

*

3.1. Τιθάσευση της παγκοσμιοποίησης: εμπόριο για αειφόρο ανάπτυξη

Πρωταρχικοί στόχοι

Να εξασφαλιστεί ότι η παγκοσμιοποίηση συμβάλλει στην αειφόρο ανάπτυξη. Για το σκοπό αυτό:

- Να εξασφαλιστεί η δίκαιη ενσωμάτωση των αναπτυσσόμενων χωρών στην παγκόσμια οικονομία και να βοηθηθούν με συμπληρωματικές πολιτικές ώστε να αποκομίσουν τα οφέλη του εμπορίου και της απελευθέρωσης των επενδύσεων.
- Να δοθούν κίνητρα για περιβαλλοντική και κοινωνικά αειφόρο παραγωγή και εμπόριο.
- Να ενισχυθεί η διεθνής χρηματοοικονομική και νομισματική αρχιτεκτονική και να προωθηθούν καλύτερες και πιο διαφανείς μορφές χρηματοοικονομικής ρύθμισης της αγοράς για να μειωθεί η παγκόσμια οικονομική αστάθεια και οι καταχρήσεις του συστήματος.

Στόχος της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αειφόρο ανάπτυξη πρέπει να είναι να μεγιστοποιηθούν τα οφέλη της παγκοσμιοποίησης, ελαχιστοποιώντας ταυτόχρονα το κόστος.

Το αναπτυξιακό πρόγραμμα της Doha ενσαρκώνει τη συνολική προσέγγιση που προωθεί η Ευρωπαϊκή Ένωση για τη διαχείριση της παγκοσμιοποίησης και θέτει τις βάσεις για περαιτέρω μεταβολές του παγκόσμιου συστήματος. Η διεξαγωγή συζητήσεων για ένα ευρύ φάσμα θεμάτων όπως είναι το περιβάλλον, ο ανταγωνισμός, οι επενδύσεις και η διευκόλυνση του εμπορίου θα εξασφαλίσει ότι η απελευθέρωση της αγοράς θα πραγματοποιηθεί μέσα σε ένα ευρύτερο κανονιστικό πλαίσιο.

Η εξασφάλιση της σταθερότητας του εσωτερικού και του διεθνούς χρηματοοικονομικού συστήματος είναι σημαντικό στοιχείο μιας συνολικής στρατηγικής. Τα οικονομικά οφέλη που συνδέονται με την οικονομική παγκοσμιοποίηση προκύπτουν από τις ισχυρές διεθνείς συνδέσεις ανάμεσα στις αγορές και τους παράγοντες. Η ύπαρξη ισχυρών συνδέσεων συνεπάγεται ότι οι αναταράξεις σε μια οικονομία μεταφέρονται ταχύτερα και πιο άμεσα διαμέσου των συνόρων. Ο κίνδυνος της οικονομικής αστάθειας μπορεί να παρεμποδίσει σοβαρά τις εσωτερικές αναπτυξιακές προσπάθειες. Με τον ίδιο τρόπο, οι καταχρήσεις του διεθνούς χρηματοδοτικού συστήματος σε όλες του τις μορφές, και ιδίως το ξέπλυμα χρημάτων, η φοροδιαφυγή και η χρηματοδότηση του εγκλήματος, συμπεριλαμβανομένης της τρομοκρατίας, υπονομεύουν τη σταθερότητα και την ακεραιότητα των εσωτερικών χρηματοδοτικών και διοικητικών συστημάτων και επηρεάζουν τη βιωσιμότητα του διεθνούς χρηματοδοτικού συστήματος. Μπορεί να έχουν εκτεταμένες συνέπειες για την ασφάλεια και τα δημόσια οικονομικά.

Το αναπτυξιακό πρόγραμμα της Doha

Στη Doha, τα μέλη του ΠΟΕ συμφώνησαν στο παρακάτω πρόγραμμα:

Πιο αποτελεσματική ενσωμάτωση των αναπτυσσόμενων χωρών στο σύστημα εμπορικών συναλλαγών

- ◆ Όσον αφορά την πρόσβαση στην αγορά των μη γεωργικών προϊόντων, απομάκρυνση των φραγμών του εμπορίου με τη μείωση της κλίμακωσης των δασμών και των δασμολογικών αιχμών ιδίως για τα προϊόντα που έχουν εξαγωγικό ενδιαφέρον για τις αναπτυσσόμενες χώρες.
- ◆ Πρόοδο στο πολυμερές πλαίσιο με στόχο την χωρίς δασμούς και ποσοστώσεις πρόσβαση στην αγορά όλων των προϊόντων που προέρχονται από τις ελάχιστες ανεπτυγμένες χώρες και ενίσχυση των διατάξεων περί ειδικής και διαφοροποιημένης μεταχείρισης για την αντιμετώπιση των ειδικών περιορισμών που αντιμετωπίζουν οι αναπτυσσόμενες χώρες, κάνοντάς τις πιο ακριβείς, αποτελεσματικές και λειτουργικές.

Γεωργία

- ◆ Εκτεταμένες διαπραγματεύσεις για την καλύτερη πρόσβαση στην αγορά και για τη μείωση κάθε είδους επιδοτήσεων των εξαγωγών και εθνικών πολιτικών στήριξης που στρεβλώνουν το εμπόριο.
- ◆ Να ληφθούν υπόψη οι ανησυχίες, που δεν αφορούν το εμπόριο, οι οποίες εκφράζονται στις διαπραγματευτικές προτάσεις.
- ◆ Η ειδική και διαφοροποιημένη μεταχείριση να αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των διαπραγματεύσεων, να είναι αποτελεσματική στην πράξη και να επιτρέπει στις αναπτυσσόμενες χώρες να λαμβάνουν αποτελεσματικά υπόψη τις αναπτυξιακές τους ανάγκες, συμπεριλαμβανομένης της ασφάλειας των τροφίμων και της αγροτικής ανάπτυξης.

Καθορισμός στόχων που περιλαμβάνουν περιβαλλοντικές ανησυχίες και ανησυχίες των καταναλωτών και την ανάγκη κοινωνικής ανάπτυξης

- ◆ Συνοδευτικές διαπραγματεύσεις που περιλαμβάνουν ζητήματα όπως η προστασία των καταναλωτών, η υγεία και το περιβάλλον, και η δέσμευση ως προς τους βασικούς κανόνες εργασίας.

Αντιμετώπιση των ανησυχιών για την υγεία

- ♦ Επαναδιαβεβαίωση ότι η συμφωνία για τα πνευματικά δικαιώματα στον τομέα του εμπορίου (TRIPS) δεν εμποδίζει, ούτε θα έπρεπε να εμποδίζει, τα μέλη του ΠΟΕ να λαμβάνουν μέτρα για την προστασία της δημόσιας υγείας μεταξύ άλλων εφαρμόζοντας τις διασφαλίσεις που προβλέπει η συμφωνία.

Προετοιμασία διαπραγματεύσεων για τις επενδύσεις, τον ανταγωνισμό, τη διευκόλυνση του εμπορίου και τις κρατικές προμήθειες

- ♦ Στόχος, ένα ισορροπημένο κανονιστικό πλαίσιο στους τομείς αυτούς για να αυξηθεί η συνεισφορά τους στο εμπόριο και την ανάπτυξη.

Ανάπτυξη ικανοτήτων και τεχνική βοήθεια

- ♦ Δέσμευση για μια ολοκληρωμένη στρατηγική για την ανάπτυξη ικανοτήτων σχετικά με το εμπόριο τόσο σε σχέση με τις ισχύουσες συμφωνίες όσο και υπέρ της πλήρους συμμετοχής σε μελλοντικές διαπραγματεύσεις, καθώς και για την εφαρμογή των αποτελεσμάτων τους.

Παγκόσμια διακυβέρνηση

- ♦ Ενεργητική συνεργασία με τη ΔΟΕ, το Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών για το περιβάλλον, τους οργανισμούς του Bretton Woods, τη Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το εμπόριο και την ανάπτυξη και άλλους συναφείς διεθνείς περιβαλλοντικούς και αναπτυξιακούς οργανισμούς.

Οι διμερείς και οι περιφερειακές συμφωνίες πρέπει να υποστηρίζουν την αειφόρο ανάπτυξη και η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να εξασφαλίζει ότι οι πολυμερείς και οι διμερείς πολιτικές της είναι συνεπείς μεταξύ τους. Αυτό σημαίνει επίσης ότι τα κανονιστικά ζητήματα όπως το περιβάλλον, η κοινωνική ανάπτυξη, ο ανταγωνισμός και οι επενδύσεις θα αντιμετωπίζονται σε ένα διμερές πλαίσιο. Η Ευρωπαϊκή Ένωση προωθεί τη βαθιά ολοκλήρωση και την κανονιστική σύγκλιση με περιφερειακές εμπορικές συμφωνίες μεταξύ βιομηχανοποιημένων και αναπτυσσόμενων χωρών και μεταξύ των αναπτυσσόμενων χωρών.

Η δράση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Εποικοδομητικές διαπραγματεύσεις στον ΠΟΕ για να συνεχιστεί η διαδικασία δημιουργίας ενός δίκαιου και προσανατολισμένου προς την αγορά συστήματος συναλλαγών σύμφωνα με τα συμπεράσματα της υπουργικής δήλωσης της Doha, έτσι ώστε να αυξηθεί το βιοτικό επίπεδο σε ολόκληρο τον κόσμο με την περαιτέρω απελευθέρωση και επέκταση του εμπορίου· προώθηση της συμμετοχής των αναπτυσσόμενων χωρών, ιδίως των ελάχιστα ανεπτυγμένων, στο διεθνές εμπορικό σύστημα.
- Υποστήριξη των προσπάθειών των αναπτυσσόμενων χωρών να ενσωματωθούν στο παγκόσμιο σύστημα συναλλαγών και να ωφεληθούν από αυτό, μεταξύ άλλων μέσω του αναπτυξιακού προγράμματος της Doha. Ενίσχυση της ικανότητας των αναπτυσσόμενων χωρών να συμμετέχουν σε εμπορικές διαπραγματεύσεις. Βοήθεια προς τις αναπτυσσόμενες χώρες για να ξεπεραστούν οι περιορισμοί που συνδέονται με την προσφορά και να βελτιωθεί η εμπορική τους ικανότητα.
- Ενίσχυση του ρόλου του συστήματος γενικευμένων προτιμήσεων (ΣΓΠ) για την αειφόρο ανάπτυξη με την εισαγωγή, το 2004, ενός πιο εναρμονισμένου συστήματος, βασισμένου σε ένα αποτελεσματικό καθεστώς κινήτρων σύμφωνα με αναγνωρισμένες παραμέτρους αειφορίας.

- Ενίσχυση της διάστασης αειφορίας των διμερών και περιφερειακών συμφωνιών συμπεριλαμβάνοντας τη δέσμευση για αειφόρο ανάπτυξη και καθιερώνοντας ένα διάλογο που θα επιτρέψει την ανταλλαγή των καλύτερων πρακτικών.
- Εφαρμογή, εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κοινών προσεγγίσεων όσον αφορά το περιβάλλον και τις εξαγωγικές πιστώσεις με βάση το συνεχιζόμενο έργο του ΟΟΣΑ. Το 2003 θα γίνει αξιολόγηση της προόδου με στόχο να εξεταστεί το κατά πόσο χρειάζεται ένα μέσο της Ευρωπαϊκής Ένωσης που να εξασφαλίζει ότι οι οργανισμοί εξαγωγικών πιστώσεων λαμβάνουν υπόψη την αειφόρο ανάπτυξη, καθώς και τις αειφόρους τεχνολογίες.
- Μείωση των περιθωρίων για καταχρήσεις του διεθνούς χρηματοδοτικού συστήματος, ιδίως με την καταπολέμηση του εγκλήματος, συμπεριλαμβανομένης της τρομοκρατίας, και των χρηματοδοτικών του μηχανισμών· πρόληψη και καταπολέμηση του ξεπλύματος χρημάτων και του οικονομικού εγκλήματος υπό την αιγίδα της ειδικής ομάδας χρηματοοικονομικής δράσης· ενίσχυση των πολιτικών εποπτείας, ρύθμισης και ανταλλαγής πληροφοριών, ιδίως στους φορολογικούς παραδείσους· επίσης αντιμετώπιση των επιζήμιων φορολογικών πρακτικών.
- Ενθάρρυνση της δέσμευσης των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων για εταιρική κοινωνική ευθύνη υποστηρίζοντας την τήρηση των κατευθυντήριων γραμμών του ΟΟΣΑ για τους ξένους επενδυτές και αναπτύσσοντας πρωτοβουλίες ως συνέχεια του πράσινου βιβλίου της Επιτροπής για την προώθηση ενός ευρωπαϊκού πλαισίου για την εταιρική κοινωνική ευθύνη⁷.
- Υποστήριξη στενότερης συνεργασίας ανάμεσα στον ΠΟΕ και διεθνείς περιβαλλοντικούς οργανισμούς (πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών για το περιβάλλον και γραμματείες πολυμερών περιβαλλοντικών συμφωνιών), καθώς και το έργο της ΔΟΕ για την κοινωνική διάσταση της παγκοσμιοποίησης. Προώθηση της “Ατζέντας της ΔΟΕ για την αξιοπρεπή εργασία”⁸.

3.2. *Καταπολέμηση της φτώχειας και προώθηση της κοινωνικής ανάπτυξης*

Πρωταρχικοί στόχοι

Επίτευξη των διεθνών αναπτυξιακών στόχων και των αναπτυξιακών στόχων της χιλιετηρίδας⁹, ιδίως του στόχου της μείωσης στο ήμισυ της έσχατης φτώχειας¹⁰ στον κόσμο ως το 2015. Για το σκοπό αυτό:

- Να αυξηθεί η ποσότητα, η ποιότητα, ο αντίκτυπος και η αειφορία της αναπτυξιακής συνεργασίας.

⁷ COM(2001) 366 τελικό

⁸ Αυτή η πρωτοβουλία της ΔΟΕ συγκεντρώνει τους στόχους των δικαιωμάτων στην εργασία, την απασχόληση, την κοινωνική προστασία και τον κοινωνικό διάλογο σε ένα συνεκτικό όραμα με στόχο την ανάπτυξη και την ισότητα των φύλων, που καθοδηγεί τις οικονομικές και κοινωνικές πολιτικές επιλογές. Η Επιτροπή πρότεινε μια συνολική στρατηγική για την προώθηση των βασικών κανόνων εργασίας και τη βελτίωση της κοινωνικής διακυβέρνησης στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης στην ανακοίνωσή της COM(2001) 416

⁹ Το 2000, η γενική συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών εξέδωσε τη Διακήρυξη της Χιλιετηρίδας, που περιλαμβάνει οκτώ αναπτυξιακούς στόχους της χιλιετηρίδας: (1) Εξάλειψη της έσχατης φτώχειας και πείνας, (2) Επίτευξη πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης για όλους, (3) Προώθηση της ισότητας των φύλων και παροχή εξουσίας στις γυναίκες, (4) Μείωση της παιδικής θνησιμότητας, (5) Βελτίωση της υγείας των

Οι άνθρωποι είναι φτωχοί όταν δεν μπορούν να επιτύχουν επαρκές και διαρκές επίπεδο ευημερίας, όσον αφορά την ασφάλεια των αποθεμάτων τροφίμων, την οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική ασφάλεια, τα πολιτικά δικαιώματα και την απόκτηση πολιτικής εξουσίας. Το κύριο πρόβλημα της φτώχειας δεν είναι η απόλυτη έλλειψη πόρων, αλλά η άνιση κατανομή των πόρων και των ευκαιριών για την αξιοποίησή τους. Ενώ από την άποψη των υλικών αγαθών και από οικονομική άποψη, ο κόσμος στο σύνολό του καθίσταται πλουσιότερος, η έρευνα υποδεικνύει ότι η κατανομή αυτού του πλούτου γίνεται πιο άνιση. Η αύξηση της παγκόσμιας παραγωγής και δημιουργίας πλούτου συνοδεύτηκε από αυξανόμενες ανισότητες μεταξύ των κρατών, καθώς και στο εσωτερικό πολλών χωρών, συμπεριλαμβανομένων των βιομηχανοποιημένων. Οι ανισότητες αυτές εκτείνονται επίσης στην πρόσβαση στην υγεία, την απασχόληση, την εκπαίδευση, τη γνώση και τα περιβαλλοντικά αγαθά και υπηρεσίες, όπως είναι ο καθαρός αέρας και τα γλυκά νερά.

Η απουσία πρόσβασης σε πόρους σε ορισμένες περιοχές, η διαθεσιμότητα άφθονων πόρων και τα μη βιώσιμα πρότυπα κατανάλωσης και παραγωγής σε άλλες – όλα αυτά έχουν άμεση επίπτωση στην κατάσταση του παγκόσμιου περιβάλλοντος. Ενώ ο υπερκαταναλωτικός τρόπος ζωής είναι η πρωταρχική αιτία της υποβάθμισης του περιβάλλοντος στις βιομηχανοποιημένες χώρες και μεταξύ των πλουσίων κοινωνικών στρωμάτων σε ολόκληρο τον κόσμο, η εκτεταμένη φτώχεια είναι εξίσου σημαντική βασική αιτία. Οι φτωχοί υποφέρουν περισσότερο από το υποβαθμισμένο περιβάλλον, αλλά ταυτόχρονα ασκούν υπερβολική πίεση στο περιβάλλον όταν εξαρτώνται άμεσα από τους φυσικούς πόρους για την καθημερινή τους επιβίωση.

Σήμερα, σχεδόν 800 εκατομμύρια άνθρωποι υποφέρουν από πείνα και υποσιτισμό¹¹. Τα τελευταία χρόνια ο αριθμός αυτός μειώνεται κατά μέσο όρο κατά περίπου 8 εκατομμύρια άτομα ετησίως, που απέχει πολύ από το να είναι επαρκής για να επιτευχθεί ο διεθνής αναπτυξιακός στόχος να μειωθεί στο ήμισυ ο αριθμός των υποσιτιζόμενων ανθρώπων ως το 2015.

Η εκπαίδευση και η καλή υγεία είναι από τους σπουδαιότερους καθοριστικούς παράγοντες της οικονομικής ανάπτυξης. Ωστόσο, περίπου το 20% των παιδιών σε ολόκληρο τον κόσμο δεν έχει πρόσβαση στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Σε μεγάλο αριθμό χωρών η βελτίωση της υγείας και η αύξηση της ανάπτυξης των τελευταίων δεκαετιών έχει αντιστραφεί. Ιδίως η εξάπλωση των κυριότερων μεταδοτικών νοσημάτων όπως ο HIV/το έιτς, η φυματίωση και η ελονοσία δεν αποτελεί πλέον απλώς θέμα υγείας, αλλά και σοβαρή απειλή για την αειφόρο ανάπτυξη. Οι επενδύσεις στην υγεία θα αποφέρουν τεράστιο όφελος, όχι μόνον από την άποψη της οικονομικής ανάπτυξης, αλλά και στη μείωση της φτώχειας. Έχει υπολογιστεί¹² ότι θα μπορούσαν να σωθούν περίπου 8 εκατομμύρια ζωές ως το 2010 – κυρίως σε χώρες με χαμηλά εισοδήματα – με καίριες παρεμβάσεις κατά των μεταδοτικών νοσημάτων και της αβιταμίνωσης.

¹⁰ μητέρων, (6) Καταπολέμηση του HIV/έιτς, της ελονοσίας και άλλων ασθενειών, (7) Εξασφάλιση της αειφορίας του περιβάλλοντος, και (8) Δημιουργία μιας παγκόσμιας σύμπραξης για την ανάπτυξη
Στο πλαίσιο των διεθνών αναπτυξιακών στόχων, η έσχατη φτώχεια ορίζεται ως "η επιβίωση με 1 \$ την ημέρα ή λιγότερο"

¹¹ Οργανισμός Επισιτισμού και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών (FAO), 2001

¹² Έκθεση της επιτροπής μακροοικονομικής και υγείας (με πρόεδρο τον κ. Jeffrey Sachs) στο γενικό διευθυντή της ΠΟΥ, Δρ. Brundtland, το Νοέμβριο του 2001

Οι γυναίκες εκπροσωπούνται δυσανάλογα μεταξύ των φτωχών¹³. Η θετική σχέση ανάμεσα στην εκπαίδευση των γυναικών, τη συμμετοχή τους στην απασχόληση, το επίπεδο του εισοδήματος και τις δραστηριότητες γέννησης και ανατροφής παιδιών είναι εξακριβωμένη. Η πρόσβαση όλων στις βασικές κοινωνικές υπηρεσίες και τα δικαιώματα, ιδίως στη βασική εκπαίδευση, την κοινωνική προστασία και τη στοιχειώδη υγειονομική περίθαλψη, είναι θεμελιώδης για ξεφύγουν από το φαύλο κύκλο της φτώχειας.

Η έσχατη φτώχεια, μαζί με τις συγκρούσεις και την υποβάθμιση του περιβάλλοντος, μπορεί επίσης να προκαλέσει εκτεταμένες μετακινήσεις πληθυσμών προσφύγων και εκτοπισμένων, που μπορούν να απειλήσουν τη σταθερότητα των γειτονικών χωρών. Επιπλέον, η οικειοθελής μετανάστευση σε πλουσιότερες χώρες μπορεί να αποτελεί ελκυστική επιλογή για τα πιο πλούσια και τα πιο μορφωμένα κοινωνικά στρώματα. Αυτό μπορεί να οδηγήσει στην αφαίμαξη δυναμικών και πολύτιμων ανθρώπινων πόρων από τις αναπτυσσόμενες χώρες.

Δράση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Προώθηση της διαδικασίας επικέντρωσης της αναπτυξιακής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον κεντρικό στόχο της μείωσης της φτώχειας, που εκφράζεται με την αυστηρότερη συγκέντρωση πόρων στις ελάχιστες ανεπτυγμένες χώρες και στις πιο φτωχές ομάδες άλλων αναπτυσσόμενων χωρών.
- Εξασφάλιση ότι οι πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης συμβάλλουν αποτελεσματικά στην εξάλειψη της πείνας, προωθώντας ταυτόχρονα τη διαθεσιμότητα των τροφίμων, την πρόσβαση σε αυτά και τη διατροφική τους ποιότητα. Να πεισθούν όλοι οι δωρητές επισιτιστικής βοήθειας να προσφέρουν επισιτιστική βοήθεια αποκλειστικά με τη μορφή δωρεών, έτσι ώστε να αποφεύγεται η αύξηση της δανειακής επιβάρυνσης της χώρας αποδέκτη. Να εξασφαλιστεί ότι, όπου είναι δυνατόν, οι δωρεές αυτές θα γίνονται σε μετρητά, για να επιτρέπουν στη χώρα ή την οργάνωση αποδέκτη να αγοράζει τα τρόφιμα στις τοπικές ή περιφερειακές αγορές, αποφεύγοντας την υπονόμευση της θέσης των ντόπιων παραγωγών.
- Εξασφάλιση ότι, στο πλαίσιο των στρατηγικών μείωσης της φτώχειας, οι υπηρεσίες ύδρευσης και αποχέτευσης έχουν ενσωματωθεί πλήρως στις πολιτικές για την υγεία και την εκπαίδευση, έτσι ώστε να βελτιωθεί σημαντικά η πρόσβαση, ιδίως των φτωχών, σε επαρκή ποσότητα ασφαλούς ύδατος σε προσιτή τιμή και σε υγιεινό δίκτυο αποχέτευσης.
- Περαιτέρω ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στις σχετικές πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Αύξηση του επιπέδου των επενδύσεων στην υγεία και υπογράμμιση του σημαντικού τους ρόλου στην αειφόρο ανάπτυξη, μαζί με άλλους δωρητές και οργανισμούς.
- Επιτάχυνση και επέκταση της δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις μεταδοτικές νόσους, ιδίως υποστηρίζοντας την πρόσβαση σε φάρμακα και την κλιμακωτή τους τιμολόγηση και υποστηρίζοντας την πρόληψη μέσω της εκπαίδευσης.
- Περαιτέρω έμφαση στην ενίσχυση της εκπαίδευσης και της κατάρτισης βάσει των καλύτερων διεθνών και ευρωπαϊκών πρακτικών και δίνοντας προτεραιότητα στη βασική εκπαίδευση.

¹³ Συνολικά το 70% των 1,5 δισεκατομμυρίων ατόμων που ζουν στη φτώχεια είναι γυναίκες. (Πρόγραμμα ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών, Έκθεση για την ανθρώπινη ανάπτυξη 1995)

- Προώθηση της έρευνας σε θέματα που σχετίζονται με την αειφόρο ανάπτυξη. Τα ερευνητικά προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης να είναι ανοιχτά για όλες τις χώρες που έχουν τα ίδια ενδιαφέροντα, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στους τομείς που παραμελεί η ιδιωτική έρευνα και/ή έχουν ιδιαίτερη σημασία για τις αναπτυσσόμενες χώρες, όπως η έρευνα σχετικά με φάρμακα για τροπικές ασθένειες, φθηνά εργαλεία επικοινωνίας και κατάλληλες, καθαρές και αποτελεσματικές τεχνολογίες.

3.3. *Αειφόρος διαχείριση των φυσικών και περιβαλλοντικών πόρων*

Πρωταρχικοί στόχοι

- Να εξασφαλιστεί ότι οι τρέχουσες τάσεις απώλειας περιβαλλοντικών πόρων θα αντιστραφούν ουσιαστικά σε εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο ως το 2015.
- Να αναπτυχθούν τομεακοί και ενδιάμεσοι στόχοι σε ορισμένους κύριους τομείς – νερό, γη και έδαφος, ενέργεια και βιοποικιλότητα.

Ορισμένες από τις ενέργειες που περιλαμβάνονται στην εσωτερική στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα είναι αποφασιστικές για τη μείωση του οικολογικού αντίκτυπου που έχει η Ευρωπαϊκή Ένωση στον υπόλοιπο κόσμο. Εάν διαχειριστεί τους φυσικούς πόρους με πιο βιώσιμο τρόπο και αποσυνδέσει την κατανάλωση πόρων και τη μόλυνση από την οικονομική ανάπτυξη η Ευρωπαϊκή Ένωση θα συμβάλλει επίσης στην παγκόσμια αειφόρο ανάπτυξη.

Οι κλιματικές μεταβολές αναγνωρίζονται ως το σοβαρότερο παγκόσμιο περιβαλλοντικό πρόβλημα. Ενώ η Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς και οι χώρες με υψηλά εισοδήματα μπορεί να έχουν την απαραίτητη ικανότητα να αντιμετωπίσουν τις πιθανές επιπτώσεις στις προσεχείς δεκαετίες, πολλές αναπτυσσόμενες χώρες βρίσκονται σε λιγότερο πλεονεκτική θέση και η ανάγκη για δράση είναι πιο άμεση. Η μείωση της γεωργικής παραγωγής στην Αφρική ή οι πλημμύρες στο Μπαγκλαντές αποδεικνύουν ότι οι φτωχότερες χώρες είναι ιδιαίτερα ευάλωτες.

Οι κλιματικές μεταβολές και άλλα περιβαλλοντικά προβλήματα συνδέονται με την παραγωγή και τη χρήση ενέργειας. Η αυξημένη ζήτηση ενέργειας θα επιδεινώσει τα προβλήματα αυτά. Σήμερα, για δύο δισεκατομμύρια ανθρώπους σε ολόκληρο τον κόσμο, τα ξύλα ή τα κάρβουνα είναι η μόνη διαθέσιμη ενεργειακή πηγή για το μαγείρεμα και τη θέρμανση. Η αειφόρος κάλυψη των ενεργειακών τους αναγκών είναι μια από τις κύριες προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπιστούν στο Γιοχάνεσμπουργκ.

Οι αναπτυσσόμενες χώρες γενικά καταναλώνουν λιγότερη ενέργεια και έχουν μικρότερο συνολικό όγκο μεταφορών. Ωστόσο, αυτό δεν τις εμποδίζει να βιώνουν ορισμένα από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι βιομηχανοποιημένες χώρες, όπως η κυκλοφοριακή συμφόρηση και η αστική ατμοσφαιρική ρύπανση. Η μελλοντική ανάπτυξη των τομέων της ενέργειας και των μεταφορών έχει ζωτική σημασία. Για το λόγο αυτό, οι επενδύσεις στην υποδομή της ενέργειας και των μεταφορών απορροφούν μεγάλο ποσοστό των επενδύσεων στις περισσότερες αναπτυσσόμενες χώρες. Επομένως είναι σημαντικό να εξασφαλιστεί ότι οι επενδύσεις πηγαίνουν στα σωστά σχέδια – όχι μόνο από οικονομική άποψη, αλλά και από κοινωνική και περιβαλλοντική. Οι ανανεώσιμοι ενεργειακοί πόροι, καθώς και η οικονομία στην ενέργεια και η καλύτερη αποδοτικότητα της ενέργειας έχουν σημαντικές δυνατότητες από την άποψη της αειφόρου ανάπτυξης.

Η έλλειψη υδάτινων πόρων είναι επίσης ένα θέμα που προκαλεί σοβαρές ανησυχίες. Η κατανάλωση νερού αυξάνει ετησίως κατά 2 - 3%. Σε πολλές περιοχές οι πόροι των γλυκών νερών καταναλώνονται ταχύτερα από τη δυνατότητα της φύσης να τους ανανεώσει. Ήδη περίπου το ένα τρίτο του παγκόσμιου πληθυσμού ζει σε χώρες με μέτρια έως υψηλή λειψυδρία. Επιπλέον, 1,2 δισεκατομμύρια άνθρωποι (το 20% του παγκόσμιου πληθυσμού) δεν έχουν πρόσβαση σε ασφαλές πόσιμο νερό, ενώ το 50% δεν έχει πρόσβαση σε ασφαλείς αποχετεύσεις¹⁴. Η μόλυνση των ποταμών, των λιμνών και των υπόγειων υδάτων εξακολουθεί να προκαλεί ανησυχίες σε ολόκληρο τον κόσμο.

Η ερημοποίηση και η υποβάθμιση του εδάφους συνεχίζονται, ενώ ο πλανήτης αντιμετωπίζει διαρκώς τις πιέσεις που ασκούνται στη βιοποικιλότητα και τα οικοσυστήματα. Στην Αφρική, οι απώλειες της γεωργικής παραγωγής λόγω ερημοποίησης εκτιμώνται σε περισσότερο από το 8% και σε ορισμένες χώρες της Ασίας και της Μέσης Ανατολής φθάνουν στο 20%. Οι νότιες περιοχές της Ευρώπης πλήττονται ήδη¹⁵. Οι παγκόσμιες ετήσιες καθαρές απώλειες δασών και η υποβάθμιση των δασών συνεχίζονται με ταχείς ρυθμούς και το 25% των ειδών θηλαστικών και το 11% των ειδών πτηνών αντιμετωπίζει σημαντικό κίνδυνο εξαφάνισης, κυρίως λόγω της απώλειας ενδιαιτημάτων¹⁶.

Την τελευταία δεκαετία, η συχνότητα εμφάνισης φυσικών καταστροφών έχει αυξηθεί. Αυτό οφείλεται εν μέρει σε κοινωνικούς παράγοντες, όπως είναι τα επισφαλή κτίρια και οι συνοικισμοί, που αυξάνουν το ευπρόσβλητο των φτωχών κοινοτήτων σε καταστροφές όπως είναι οι σεισμοί και οι κατολισθήσεις. Υπάρχουν επίσης φυσικοί παράγοντες. Οι επιπτώσεις του φαινομένου El Niño, που συνδέονται με πλημμύρες, ξηρασία και καταιγίδες είναι πιο εκτεταμένες και συχνότερες. Η θέρμανση της επιφάνειας των ωκεανών και των θαλασσών αυξάνει τη συχνότητα και τη σφοδρότητα των τυφώνων.

Οι ωκεανοί και οι θάλασσες παρέχουν μια τεράστια πηγή ζωής για τον πλανήτη μας, ωστόσο απειλούνται διαρκώς περισσότερο από την ανθρώπινη δραστηριότητα. Η πίεση της αλιείας εξαντλεί τα αποθέματα¹⁷, βλάπτοντας τόσο το θαλάσσιο οικοσύστημα όσο και τη μελλοντική αλιεία. Το ποσοστό των κατεστραμμένων κοραλλιογενών υφάλων αυξήθηκε από το 10% το 1992 στο 27% το 2000.

Η έκθεση σε επικίνδυνες χημικές ουσίες συνεχίζεται σε ολόκληρο τον κόσμο, επηρεάζοντας την ανθρώπινη υγεία μέσω της τροφικής αλυσίδας¹⁸. Τα βαρέα μέταλλα και οι έμμονοι οργανικοί ρύποι προκαλούν ιδιαίτερη ανησυχία, επειδή παραμένουν στο περιβάλλον για πολλά έτη.

Ενώ τα προβλήματα αυτά έχουν παγκόσμια έκταση και χρειάζεται να αντιμετωπιστούν σε αυτό το επίπεδο, απαιτούνται επίσης περιφερειακές και υποπεριφερειακές ενέργειες για να προλάβουν την υποβάθμιση του περιβάλλοντος και να καταπολεμήσουν τις επιδράσεις της. Για παράδειγμα, σε ορισμένες περιοχές, η έλλειψη υδάτινων πόρων και η υποβάθμιση της γης γίνονται αιτία τοπικών συγκρούσεων, που εάν επιδεινωθούν θα μπορούσαν να απειλήσουν

¹⁴ Παγκόσμιες περιβαλλοντικές προοπτικές (Global Environmental Outlook) 2000, Περιβαλλοντικό πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών, 1999

¹⁵ Παγκόσμιες περιβαλλοντικές προοπτικές (Global Environmental Outlook) 2000, Περιβαλλοντικό πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών, 1997

¹⁶ Διεθνής Ένωση για τη Διατήρηση της Φύσης, IUCN, 2000

¹⁷ Η κατάσταση της αλιείας και των υδατοκαλλιεργειών στον κόσμο (The state of world fisheries and aquaculture), Οργανισμός Επισιτισμού και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών (FAO), 1998

¹⁸ Παγκόσμιες περιβαλλοντικές προοπτικές (Global Environmental Outlook) 2000, Περιβαλλοντικό πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών, 1999

την ασφάλεια. Η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να δώσει ιδιαίτερη προτεραιότητα στην προώθηση περιφερειακών και υποπεριφερειακών απαντήσεων σε προκλήσεις που αφορούν το περιβάλλον και την ασφάλεια στην Ευρώπη και στη Μεσόγειο.

Η δράση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Να ξεκινήσει μια πρωτοβουλία στην Παγκόσμια Διάσκεψη για την Αειφόρο Ανάπτυξη για στρατηγική σύμπραξη με διεθνείς οργανισμούς, κυβερνήσεις και ενδιαφερομένους για την προώθηση της αειφόρου διαχείρισης των υδάτινων πόρων βάσει της αρχής της ολοκληρωμένης διαχείρισης υδρολογικής λεκάνης.
- Να εγκριθεί το 2002 μια πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Ένωσης για συνεργασία στον τομέα της ενέργειας και τις ανάπτυξης στο πλαίσιο των προσπαθειών για την εξάλειψη της φτώχειας, με ιδιαίτερη έμφαση στην παροχή ασφαλών ενεργειακών πηγών, την καλύτερη ενεργειακή απόδοση, συμπεριλαμβανομένης της εξοικονόμησης ενέργειας, τις καθαρές τεχνολογίες και την ανάπτυξη ανανεώσιμων πόρων, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης ικανοτήτων και της θεσμικής ανάπτυξης.
- Να προωθηθεί η αποτελεσματική εφαρμογή πολυμερών περιβαλλοντικών συμφωνιών συμπεριλαμβανομένης της επικύρωσης του πρωτοκόλλου του Κυότο.
- Να ανεφοδιαστεί κατά 50% το Διεθνές Ταμείο για το Περιβάλλον ως τον Απρίλιο του 2002 και να επεκταθούν τα καθήκοντά του ώστε να καλύπτουν την υποβάθμιση του εδάφους και την αποψίλωση των δασών και τη σύμβαση για τους έμμονους οργανικούς ρύπους.
- Να αναπτυχθεί ένα σχέδιο δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως το τέλος του 2002 για την εφαρμογή της νομοθεσίας για τα δάση, καθώς και της σχετικής διακυβέρνησης και του εμπορίου, για την καταπολέμηση της παράνομης υλοτομίας και του σχετικού παράνομου εμπορίου και για την ενίσχυση της διεθνούς συνεργασίας για την αντιμετώπιση των παραβάσεων της νομοθεσίας περί δασών και των εγκλημάτων εις βάρος δασών.
- Να ενθαρρύνονται οι επενδύσεις σε οικονομικά προσιτούς, αειφόρους και φιλικούς προς το περιβάλλον τρόπους μεταφορών.
- Να αναπτυχθεί στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αλιεία ανοικτής θαλάσσης που θα συνεισφέρει στην αειφόρο αλιεία εκτός των κοινοτικών υδάτων, μέσω διεθνών και διμερών συμπράξεων σε εθνικό ή/και σε περιφερειακό επίπεδο.
- Να ενσωματωθεί η πρόληψη των καταστροφών στις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ανάπτυξη και το περιβάλλον.
- Να επεκταθεί στις αναπτυσσόμενες χώρες η εφαρμογή της πρωτοβουλίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την παγκόσμια παρακολούθηση του περιβάλλοντος και της ασφάλειας (GMES) για τη συλλογή, επεξεργασία και διάδοση στοιχείων από την παρατήρηση της γης και πληροφοριών που αφορούν την παρακολούθηση και τη διαχείριση φυσικών πόρων, την πρόγνωση του καιρού και την ετοιμότητα για φυσικές καταστροφές και το μετριασμό τους, που είναι σημαντικά για τους χρήστες στις αναπτυσσόμενες χώρες, σε περιφερειακή βάση (π.χ. Αφρική) ή/και σε θεματική βάση (π.χ. δασική κάλυψη, ερημοποίηση).

3.4. Βελτίωση της συνοχής των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρωταρχικοί στόχοι

Να εξασφαλιστεί ότι οι στόχοι της αειφόρου ανάπτυξης ενσωματώνονται σταδιακά σε όλες τις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με τον απαιτούμενο σεβασμό τόσο για την εσωτερική όσο και την εξωτερική τους διάσταση. Για το σκοπό αυτό:

- Να εξασφαλιστεί ότι πραγματοποιείται αξιολόγηση των επιπτώσεων όλων των σημαντικών πολιτικών προτάσεων, αναλύοντας τις οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές τους συνέπειες σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Γκέτεμποργκ.
- Να συνεχιστεί η διαδικασία προσαρμογής των κυριότερων πολιτικών, συμπεριλαμβανομένης της κοινής γεωργικής πολιτικής, της κοινής αλιευτικής πολιτικής, και των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας για την ενέργεια, τις μεταφορές¹⁹ και τη βιομηχανία στους εσωτερικούς και εξωτερικούς στόχους της αειφόρου ανάπτυξης.
- Να αντιμετωπίζονται τα τρέχοντα ή τα δυνητικά προβλήματα συνοχής όταν διατυπώνονται, αναθεωρούνται ή αναμορφώνονται οι πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η καλή και συνεκτική διακυβέρνηση αρχίζει στο εσωτερικό. Οι εσωτερικές πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορεί να έχουν αρνητικό έμμεσο αντίκτυπο σε άλλες χώρες, ιδίως στον αναπτυσσόμενο κόσμο. Σε αρκετούς σημαντικούς τομείς, οι ισχύουσες πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορεί επίσης να συγκρούονται με τους στόχους της αειφόρου ανάπτυξης.

Η συνοχή της πολιτικής έχει αρκετές διαστάσεις. Επομένως είναι μια έννοια που αποτελεί πρόκληση σε πολιτικό επίπεδο. Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα έχει αναλάβει θετική δράση σε αρκετούς τομείς όπου οι πολιτικές έχουν, ή θα μπορούσαν να έχουν, αρνητικό αντίκτυπο στις αναπτυσσόμενες χώρες. Τα πιο προφανή παραδείγματα είναι το σύστημα γενικευμένων προτιμήσεων (ΣΓΠ), που παρέχει εμπορικές προτιμήσεις στις αναπτυσσόμενες χώρες και η πρωτοβουλία "τα πάντα εκτός από όπλα" για τις ελάχιστα ανεπτυγμένες χώρες που υπάγονται στο ΣΓΠ, που παρέχει σε όλες τις εξαγωγές των ελάχιστα ανεπτυγμένων χωρών αδασολόγητη και χωρίς ποσοτώσεις πρόσβαση στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ένα άλλο παράδειγμα είναι η παροχή βοήθειας προκειμένου οι χώρες αυτές να εφαρμόζουν πρότυπα υγείας και ασφάλειας, περιορίζοντας έτσι την τυχόν αρνητική τους επίδραση στις εξαγωγές των αναπτυσσόμενων χωρών που εφαρμόζουν τα νόμιμα πρότυπα.

Ωστόσο, χρειάζεται πιο συστηματική και ευρεία αναθεώρηση των σημερινών και μελλοντικών πολιτικών και ενεργειών για να βελτιωθεί η συνοχή και να αυξηθεί η αξιοπιστία της Ένωσης στη διεθνή συζήτηση.

¹⁹ Μέσω της υλοποίησης των ενεργειών που αναφέρονται στην πράσινη βίβλο για την ενέργεια (COM (2000) 769 τελικό) και τη λευκή βίβλο για τις μεταφορές (COM (2001) 370 τελικό)

Δράση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Όλα τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης να ενισχύουν τις διαδικασίες εσωτερικής συνεργασίας και συντονισμού για να βελτιώσουν τη συνοχή των πολιτικών. Στο πλαίσιο αυτό, ως το τέλος του 2002 η Επιτροπή θα εκπονήσει μια συνεπή μεθοδολογία ανάλυσης του αντικτύπου για την αξιολόγηση των οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών επιπτώσεων όλων των σημαντικών πολιτικών προτάσεων.
- Ο στόχος της προώθησης της αειφόρου ανάπτυξης στη γεωργία αποτελεί μέρος της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, ιδίως ύστερα από την Ατζέντα 2000 και θα εξακολουθήσει να επιδιώκεται στην ενδιάμεση αξιολόγηση που θα υποβληθεί αργότερα φέτος.
- Οι προτάσεις για την κοινή αλιευτική πολιτική, που θα παρουσιαστούν το 2002, θα περιλαμβάνουν την ανάπτυξη μακροπρόθεσμων προγραμμάτων διαχείρισης των αλιευτικών αποθεμάτων, την απομάκρυνση των επιδοτήσεων που ενθαρρύνουν την υπεραλίευση, και τη μείωση του μεγέθους και της δραστηριότητας των αλιευτικών στόλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε επίπεδο συμβατό με την αειφόρο εκμετάλλευση.
- Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα εξετάσει τρόπους ενίσχυσης της πρόληψης και του ελέγχου – και τελικά του τερματισμού – των λαθραίων εξαγωγών όπλων από επιχειρήσεις και πολίτες που έχουν την έδρα τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ως άμεσο βήμα, τα κράτη μέλη και η Ευρωπαϊκή Κοινότητα θα υπογράψουν, θα επικυρώσουν και θα εφαρμόσουν το πρωτόκολλο των Ηνωμένων Εθνών για τη λαθραία κατασκευή και διακίνηση πυροβόλων όπλων.
- Η ευρωπαϊκή μεταναστευτική πολιτική πρέπει να βασίζεται σε μια πλήρη και ισορροπημένη προσέγγιση, με στόχο να ελαχιστοποιήσει τις αρνητικές επιδράσεις της μετανάστευσης ωφελώντας τόσο τις χώρες υποδοχής όσο και τις χώρες προέλευσης, μέσω διαλόγου και συνεργασίας με τις ενδιαφερόμενες χώρες.

3.5. Καλύτερη διακυβέρνηση σε όλα τα επίπεδα

Πρωταρχικοί στόχοι

- Να εξασφαλιστεί καλή διακυβέρνηση σε όλα τα επίπεδα και σε όλες τις χώρες έτσι ώστε να επιτευχθούν οι κοινοί στόχοι της αειφόρου ανάπτυξης.
- Να ενισχυθεί η νομιμότητα, η συλλογική βάση, η συνοχή και η αποτελεσματικότητα της παγκόσμιας οικονομικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής διακυβέρνησης.

Η καλή διακυβέρνηση είναι πρώτα απ' όλα εσωτερικό ζήτημα. Η δημοκρατία και το κράτος δικαίου απαιτούν την ενεργό συμμετοχή των ενδιαφερομένων και είναι απαραίτητες προϋποθέσεις για αειφόρο ανάπτυξη. Έως τώρα η πολιτική απάντηση στις προκλήσεις της διακυβέρνησης αποδείχθηκε ανεπαρκής σε όλα τα επίπεδα – εθνικό, ευρωπαϊκό ή διεθνές, δημόσιο ή ιδιωτικό. Οι ανεπαρκείς εθνικές πολιτικές σε πολλές χώρες, συμπεριλαμβανομένων των αναπτυσσόμενων χωρών, συνέβαλαν στη διεύρυνση του χάσματος ανάμεσα στους φτωχούς και τους πλούσιους. Ομοίως, στο πλαίσιο της αυξανόμενης αλληλεξάρτησης, η έλλειψη ισορροπίας ανάμεσα στις δυνάμεις της αγοράς από τη μία πλευρά και των θεσμών της διακυβέρνησης από την άλλη είχαν ως αποτέλεσμα ένα “παγκόσμιο χάσμα διακυβέρνησης”.

Υπάρχει διαρκώς μεγαλύτερη συναίνεση ότι το σύστημα παγκόσμιας διακυβέρνησης πρέπει να αποκτήσει επειγόντως μεγαλύτερη νομιμότητα, συνοχή και αποτελεσματικότητα. Οι διεθνείς δραστηριότητες σε διάφορα επίπεδα, όπως η ομάδα των 7/8, έχουν δώσει πολιτική ώθηση σε ιδέες, μέτρα και πολιτικές που εφαρμόζονται ήδη ή προκύπτουν. Ωστόσο, ενώ η ομάδα των 7/8 έχει βελτιώσει τις προσπάθειές της υπέρ των μη μελών και της κοινωνίας των πολιτών, πολλές χώρες δεν εκπροσωπούνται επαρκώς όταν πρόκειται να διατυπωθούν διεθνείς πρωτοβουλίες. Επομένως, αυτά τα άτυπα φόρα ίσως να χρειάζεται να γίνουν πιο αντιπροσωπευτικά και ανοικτά σε κοινές πρωτοβουλίες με άλλους εταίρους. Η συμμετοχή, η απουσία αποκλεισμών και η διαφανής διαδικασία λήψης αποφάσεων είναι απαραίτητα συστατικά της καλής διακυβέρνησης και συμβάλλουν στην προώθηση κοινών παγκόσμιων αξιών. Η μεταρρύθμιση του διεθνούς συστήματος διακυβέρνησης πρέπει επίσης να εξασφαλίσει ισχυρότερη φωνή των πολιτών στα διεθνή φόρα. Ο ρόλος των τοπικών κοινοτήτων, μέσα από τις τοπικές ατζέντες 21, είναι ιδιαίτερα σημαντικός.

Στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης των Ηνωμένων Εθνών, ο συντονισμός ανάμεσα στις διάφορες οργανώσεις του, καθώς και ανάμεσα στον οργανισμό των Ηνωμένων Εθνών και σε άλλους διεθνείς οργανισμούς πρέπει να ενισχυθεί και να στοχεύει στην παγκόσμια διακυβέρνηση για αειφόρο ανάπτυξη. Αυτό θα επιτρέψει στο σύστημα των Ηνωμένων Εθνών να απαντά καλύτερα όχι μόνον στις παγκόσμιες, αλλά και στις περιφερειακές και υποπεριφερειακές προκλήσεις.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει δεσμευθεί να προωθεί την καλή διακυβέρνηση σε όλες τις πολιτικές της. Η λευκή βίβλος για την ευρωπαϊκή διακυβέρνηση²⁰ δρομολόγησε μια συζήτηση σχετικά με το τι θα μπορούσε να κάνει η Ευρωπαϊκή Ένωση για να βελτιώσει το δικό της σύστημα διακυβέρνησης. Η προσέγγιση της Ευρωπαϊκής Ένωσης βασίζεται σε πέντε αρχές: ανοικτές διαδικασίες, συμμετοχή, ευθύνη, αποτελεσματικότητα και συνοχή. Οι αρχές αυτές ισχύουν εξίσου για την εσωτερική και για την εξωτερική δράση της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Δράση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Μεγαλύτερη υποστήριξη στη θεσμική ανάπτυξη και τη μεταρρύθμιση του δημόσιου τομέα στις αναπτυσσόμενες χώρες²¹. Προώθηση της ικανότητας της κοινωνίας των πολιτών να συμμετέχει σε εθνικές και περιφερειακές πολιτικές συζητήσεις και διαδικασίες λήψης αποφάσεων στις αναπτυσσόμενες χώρες και αλλού.
- Ενίσχυση της συνεργασίας και της δράσης για την καταπολέμηση της διαφθοράς και βοήθεια στη διατύπωση και διαπραγμάτευση της μελλοντικής σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά της διαφθοράς.
- Αύξηση της παγκόσμιας ικανότητας επιβολής των συμβάσεων της ΔΟΕ για τους βασικούς κανόνες εργασίας, υποστήριξη των μεταρρυθμίσεων της κοινωνικής πολιτικής στις αναπτυσσόμενες χώρες που επηρεάζουν τις αγορές εργασίας και τα συστήματα κοινωνικής προστασίας, και υποστήριξη των πρωτοβουλιών της ΔΟΕ για την παροχή πολύπλευρης τεχνικής βοήθειας και τεχνικής συνεργασίας. Ενθάρρυνση της ΔΟΕ να προωθήσει την κοινωνική διακυβέρνηση.

²⁰ <http://europa.eu.int/comm/commissioners/prodi/pdf/com2001-428en.pdf>

Ευρωπαϊκή διακυβέρνηση - μια λευκή βίβλος, COM(2001) 428

²¹ Η αρχική εστίαση πρέπει να είναι στην υποστήριξη για ορθή και διάφανη διαχείριση των δημοσίων δαπανών ως προϋπόθεση για την αποτελεσματική εφαρμογή στρατηγικών για τη μείωση της φτώχειας ή εθνικών αναπτυξιακών στρατηγικών

- Εξασφάλιση ότι στα αποτελέσματα του Γιοχάνεσμπουργκ θα περιλαμβάνονται συγκεκριμένα βήματα για τη βελτίωση της διακυβέρνησης για αειφόρο ανάπτυξη με τους εξής τρόπους:
 - Ενισχύοντας τη διεθνή περιβαλλοντική διακυβέρνηση, με βάση τις υπάρχουσες δομές, ιδίως το πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών για το περιβάλλον, και προωθώντας την αποτελεσματική εφαρμογή πολυμερών περιβαλλοντικών συμφωνιών, για παράδειγμα μέσω μηχανισμών συμμόρφωσης.
 - Αναπτύσσοντας πλαίσια για περιφερειακή και υποπεριφερειακή συνεργασία για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της αειφορίας μέσα από τις υπάρχουσες δομές (π.χ. τις περιφερειακές επιτροπές των Ηνωμένων Εθνών) και τις συνεχιζόμενες πρωτοβουλίες όπως η νέα σύμπραξη για την ανάπτυξη της Αφρικής.
 - Προωθώντας έναν πιο ενεργητικό ρόλο για την κοινωνία των πολιτών, τις τοπικές αρχές και τους ιδιωτικούς τομείς μέσω βασικών πρωτοβουλιών όπως είναι οι τοπικές ατζέντες 21 και οι συνασπισμοί επιχειρήσεων για την αειφόρο ανάπτυξη.
- Ενίσχυση της συνεργασίας και της δράσης για την καταπολέμηση των διακρίσεων κατά των γυναικών με την εφαρμογή της σύμβασης για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεως κατά των γυναικών (CEDAW).

3.6. Χρηματοδότηση της αειφόρου ανάπτυξης

Πρωταρχικοί στόχοι

Να εξασφαλιστεί επαρκής χρηματοδότηση για την επίτευξη των διεθνών αναπτυξιακών στόχων και των αναπτυξιακών στόχων της χιλιετηρίδας²². Για το σκοπό αυτό:

- Να πραγματοποιηθεί αποφασιστική πρόοδος προς την κατεύθυνση της επίτευξης του στόχου των Ηνωμένων Εθνών για τη χορήγηση του 0,7% του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος ως επίσημη αναπτυξιακή βοήθεια.
- Να εξασφαλιστεί ότι η δανειακή επιβάρυνση των αναπτυσσόμενων χωρών μειώνεται με συνεπή και αποτελεσματικό τρόπο.
- Να προσδιοριστούν αποτελεσματικά μέσα για τη διανομή και τη διασφάλιση των παγκόσμιων δημόσιων αγαθών.
- Να υποκινηθεί η περαιτέρω αύξηση και η περιφερειακή διεύρυνση των ιδιωτικών ξένων επενδύσεων στις αναπτυσσόμενες χώρες.

Προκειμένου να επιτευχθεί η αειφόρος ανάπτυξη, οι εσωτερικές πολιτικές σε πολλές χώρες πρέπει να βελτιωθούν και να βασίζονται στην καλή διακυβέρνηση. Το σωστό μίγμα πολιτικών θα δώσει προτεραιότητα στις ανάγκες των φτωχών και θα ασχοληθεί με καίρια ζητήματα όπως είναι η προσφορά τροφίμων, η εκπαίδευση, η απασχόληση, η υγεία και η προστασία του περιβάλλοντος. Ωστόσο, ακόμα και οι άριστα σχεδιασμένες εθνικές πολιτικές μπορεί να έχουν περιορισμένο αντίκτυπο λόγω της έλλειψης κονδυλίων. Τα ζητήματα αυτά

²² Λεπτομερής σύσταση για τις ενέργειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη Διεθνή Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για τη Χρηματοδότηση για την Ανάπτυξη στο Monterrey, στις 18 - 22 Μαρτίου 2002, παρουσιάζεται σε ξεχωριστή ανακοίνωση της Επιτροπής

θα αναλυθούν περαιτέρω στη Διεθνή Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για τη Χρηματοδότηση για την Ανάπτυξη που θα συγκληθεί στο Monterrey του Μεξικού στις 18 - 22 Μαρτίου 2002.

Η κοινή συναίνεση στο Monterrey²³

- ◆ Συμφωνία ότι η επίτευξη των διεθνώς συμφωνηθέντων αναπτυξιακών στόχων απαιτεί μια νέα σύμπραξη ανάμεσα στις ανεπτυγμένες και τις αναπτυσσόμενες χώρες.
- ◆ Δεσμεύσεις για ορθές εσωτερικές πολιτικές, καλή διακυβέρνηση σε όλα τα επίπεδα, κράτος δικαίου και καταπολέμηση της διαφθοράς.
- ◆ Αναγνώριση ότι απαιτείται σημαντική αύξηση της επίσημης αναπτυξιακής βοήθειας και άλλων πόρων για την επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων της χιλιετηρίδας. Παρότρυνση των ανεπτυγμένων χωρών που δεν το έχουν ήδη κάνει να καταβάλουν συγκεκριμένες προσπάθειες στην κατεύθυνση του στόχου του 0,7% του ΑΕΠ ως επίσημη αναπτυξιακή βοήθεια, υπογραμμίζοντας τη σημασία της εξέτασης των μέσων και των χρονικών πλαισίων για την επίτευξη των στόχων και των επιδιώξεων.
- ◆ Προσπάθεια να καταστεί πιο αποτελεσματική η επίσημη αναπτυξιακή βοήθεια.
- ◆ Αναγνώριση της αξίας της διερεύνησης νέων πηγών χρηματοδότησης που δεν επιβαρύνουν υπερβολικά τις αναπτυσσόμενες χώρες.

Οι αντίθετες προς τις αρχές της αειφορίας δανειακές επιβαρύνσεις, ένα χαρακτηριστικό αρκετών αναπτυσσόμενων χωρών²⁴, απειλούν την οικονομική και χρηματοδοτική σταθερότητα: κάνουν τις χώρες πιο ευάλωτες σε εξωτερικούς κλονισμούς. Επίσης εξαντλούν τους πόρους που είναι απαραίτητοι για τις δημόσιες υπηρεσίες, οι οποίες είναι ζωτικές για τη μείωση της φτώχειας, και έτσι διαεικονίζουν τον αποκλεισμό των χωρών αυτών από την πλήρη συμμετοχή στην παγκόσμια οικονομία.

Οι ιδιωτικές ξένες επενδύσεις είναι η μεγαλύτερη πηγή εξωτερικής χρηματοδότησης για τις αναπτυσσόμενες χώρες στο σύνολό της²⁵. Οι άμεσες ξένες επενδύσεις (FDI) συνήθως προϋποθέτουν μακρόχρονη σχέση ανάμεσα στη μητρική και τη θυγατρική εταιρία και αντιπροσωπεύουν μόνιμο ενδιαφέρον για την οικονομία της αποδέκτριας χώρας. Μπορούν να συμβάλλουν στη μεταφορά τεχνολογίας, την ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων, την οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική πρόοδο. Ωστόσο, οι άμεσες ξένες επενδύσεις είναι συγκεντρωμένες σε λίγες μόνο χώρες και αποφεύγουν σε μεγάλο βαθμό τις πιο φτωχές χώρες.

Παράλληλα με τη θεμελιώδη σημασία των άμεσων ξένων επενδύσεων, η επίσημη αναπτυξιακή βοήθεια παραμένει αποφασιστική για την υποστήριξη των προσπαθειών των αναπτυσσόμενων χωρών, ιδίως των πιο φτωχών.

²³ Η τέταρτη προπαρασκευαστική επιτροπή συμφώνησε ομόφωνα με το κείμενο της συνόδου κορυφής στις 27 Ιανουαρίου 2002. Αναμένεται να εγκριθεί επίσημα από τη διάσκεψη του Monterrey στις 22 Μαρτίου 2002

²⁴ Το εξωτερικό χρέος της Αφρικής τριπλασιάστηκε ανάμεσα στο 1980 και το 2000 και τώρα υπολογίζεται με βάση το δημόσιο χρέος σε 206 δισεκατομμύρια \$ ΗΠΑ. (Πηγή: Διεθνής Τράπεζα). Αρκετές χώρες (Αγκόλα, Κονγκό, Κομόρες, Τζιμπουτί, Γουινέα Μπισσάου, Γουιάνα, Μαυριτανία, Μοζαμβίκη, Σάο Τομέ και Πρίνσιπε, Ζάμπια) έχουν δείκτη δημόσιου χρέους προς ΑΕΠ που υπερβαίνει το 250%

²⁵ Οι ροές των άμεσων ξένων επενδύσεων προς τις αναπτυσσόμενες χώρες αυξήθηκαν από λιγότερο από το ήμισυ του ύψους της επίσημης βοήθειας το 1990 σε περισσότερο από τρεις φορές το ύψος της το 1999

Δεδομένα και αριθμοί για την επίσημη αναπτυξιακή βοήθεια

- ♦ Για την επίτευξη του διεθνούς αναπτυξιακού στόχου της μείωσης της φτώχειας κατά το ήμισυ ως το 2015 απαιτείται επείγοντως ο διπλασιασμός της ροής της επίσημης αναπτυξιακής βοήθειας²⁶.
- ♦ Η τρέχουσα επίσημη αναπτυξιακή βοήθεια ανέρχεται σε 53 δισεκατομμύρια \$ ΗΠΑ ετησίως, που αντιπροσωπεύουν το 0,22% του συνδυασμένου ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος των δωρητριών χωρών.
- ♦ Η εκπλήρωση της δέσμευσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης να επιτύχει το στόχο των Ηνωμένων Εθνών για επίσημη αναπτυξιακή βοήθεια ίση με το 0,7% του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος θα απαιτούσε αύξηση κατά περίπου 29 δισεκατομμύρια \$ ΗΠΑ²⁷.

Σε πρόσφατες συζητήσεις για την παροχή των αποκαλούμενων παγκόσμιων δημόσιων αγαθών²⁸, προέκυψαν αρκετές ιδέες για νέους και συμπληρωματικούς μηχανισμούς χρηματοδότησης. Για την πραγματοποίησή τους προτάθηκαν αρκετοί καινοτομικοί διεθνείς φόροι. Οι προτάσεις περιλαμβάνουν ένα φόρο επί των μετατροπών νομισμάτων (φόρος τύπου Tobin), ένα φόρο επί των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και ένα φόρο επί των εξαγωγών όπλων. Παρά τη συζήτηση αυτή²⁹, η κάλυψη των αναγκών για αυξημένη αναπτυξιακή χρηματοδότηση και για την παροχή των παγκόσμιων δημοσίων αγαθών, βραχυπρόθεσμα έως μεσοπρόθεσμα, θα απαιτήσει πιο ουσιαστική συνεισφορά από τους εθνικούς προϋπολογισμούς και περαιτέρω αύξηση της αποτελεσματικότητας της χρήσης των πόρων.

Δράση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Χάραξη "χάρτη πορείας", πριν από τη Διεθνή Διάσκεψη για τη Χρηματοδότηση και την Ανάπτυξη το Μάρτιο του 2002, για την πραγματοποίηση πραγματικής προόδου προς την κατεύθυνση του στόχου των Ηνωμένων Εθνών για την επίσημη αναπτυξιακή βοήθεια και με ενδιάμεσο στόχο όλες οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης μεμονωμένα να φτάσουν στο ελάχιστο επίπεδο του 0,33% του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος από το 2006.
- Επιτάχυνση και επέκταση της διαδικασίας ελάφρυνσης του χρέους που ξεκίνησε με την πρωτοβουλία για τις υπερχρεωμένες φτωχές χώρες και διερεύνηση καινοτομικών προτάσεων μετατροπής του χρέους, συμπεριλαμβανομένης της ιδέας "το χρέος με αντάλλαγμα το περιβάλλον"³⁰.

²⁶ Χρηματοδότηση για την ανάπτυξη, έκθεση που ετοίμασε το προσωπικό της Διεθνούς Τράπεζας και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου τον Αύγουστο του 2001

²⁷ Στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Γκέτεμποργκ, η Ευρωπαϊκή Ένωση επαναδιαβεβαίωσε τη δέσμευσή της να επιτύχει το στόχο των Ηνωμένων Εθνών για επίσημη αναπτυξιακή βοήθεια ίση με το 0,7% του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος "το ταχύτερο" και "να σημειώσει συγκεκριμένη πρόοδο προς την επίτευξη αυτού του στόχου πριν από την Παγκόσμια Διάσκεψη για την Αειφόρο Ανάπτυξη που θα γίνει στο Γιοχάνεσμπουργκ το 2002"

²⁸ Τα παγκόσμια δημόσια αγαθά ορίζονται από το πρόγραμμα ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών ως δημόσια αγαθά των οποίων τα οφέλη εκτείνονται πέρα από σύνορα, γενιές και πληθυσμιακές ομάδες

²⁹ Περαιτέρω ανάλυση γίνεται στην έκθεση της Επιτροπής για τις "Απαντήσεις στις προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης - Μια μελέτη του διεθνούς νομισματικού και χρηματοδοτικού συστήματος και της χρηματοδότησης για την ανάπτυξη" (Responses to the Challenges of Globalisation - A study on the International Monetary and Financial System and on Financing for Development)

³⁰ Οι προτάσεις μετατροπής βασίζονται στην ιδέα ότι οι αναπτυσσόμενες χώρες πρέπει να προσφέρουν μια ορισμένη υπηρεσία (π.χ. να προστατεύουν το περιβάλλον) ως αντάλλαγμα για την ελάφρυνση του χρέους

- Εξέταση περαιτέρω πρωτοβουλιών εν όψει της πλήρους αποσύνδεσης της διμερούς αναπτυξιακής βοήθειας σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση και για την περαιτέρω αποσύνδεση της επίσημης αναπτυξιακής βοήθειας της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και άλλων δωρητών.
- Συμβολή στην τρέχουσα συζήτηση για τα παγκόσμια δημόσια αγαθά και τον τρόπο παροχής κινήτρων για την παροχή και την ενίσχυσή τους. Διερεύνηση καινοτομικών μηχανισμών για τη διεθνή οικονομική αλληλεγγύη και κινήτρων για τη μείωση των απρόβλεπτων εξελίξεων.

4. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΙ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

Στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Όπως επισήμανε η Επιτροπή στην ανακοίνωσή της στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Γκέτεμποργκ, η στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αειφόρο ανάπτυξη δεν θα ήταν πλήρης εάν δεν συμπεριλάμβανε και μια εξωτερική διάσταση. Η παρούσα ανακοίνωση περιέχει τη διάσταση αυτή και πρέπει να θεωρηθεί ως αναπόσπαστο μέρος της πρότασης της Επιτροπής για μια στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αειφόρο ανάπτυξη. Η αποτελεσματική εφαρμογή της στρατηγικής αυτής απαιτεί τις συντονισμένες προσπάθειες της Επιτροπής και των κρατών μελών.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα αντιμετωπίσει την εξωτερική διάσταση ως αναπόσπαστο μέρος της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αειφόρο ανάπτυξη στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βαρκελώνης το Μάρτιο του 2002. Θα εισηγηθεί τη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Παγκόσμια Διάσκεψη για την Αειφόρο Ανάπτυξη στο Γιοχάνεσμπουργκ τον Αύγουστο του 2002. Η συμβολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην παγκόσμια αειφόρο ανάπτυξη θα αποτελέσει το κεντρικό θέμα στη συζήτηση στρογγυλής τραπέζης για την αειφόρο ανάπτυξη που θα πραγματοποιηθεί το 2002. Στις εαρινές συνόδους του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου θα αναθεωρείται περιοδικά η συνολική στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αειφόρο ανάπτυξη. Το 2003 θα δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στον τρόπο θέσης της εφαρμογής των αποτελεσμάτων της διάσκεψης του Γιοχάνεσμπουργκ.

Σε διεθνές επίπεδο

Η Παγκόσμια Διάσκεψη για την Αειφόρο Ανάπτυξη στο Γιοχάνεσμπουργκ θα αποτελέσει σταθμό για τη διεθνή διαδικασία αειφόρου ανάπτυξης. Το αποτέλεσμά της αναμένεται να είναι ισορροπημένο και να προσανατολίζεται προς το μέλλον και προς την ενεργό δράση. Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα προωθήσει τα στοιχεία της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη διάσκεψη του Γιοχάνεσμπουργκ. Θα επιδιώξει να επιδείξει πως η στρατηγική για την αειφόρο ανάπτυξη αποτελεί μέρος της παγκόσμιας προσπάθειας.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα επιδιώξει επίσης να προβάλλει περισσότερο την αειφόρο ανάπτυξη σε όλες τις διμερείς και περιφερειακές σχέσεις της. Οι πιο αποτελεσματικές και συναφείς συνδέσεις ανάμεσα στους τομείς πολιτικού διαλόγου θα διαφέρουν από εταίρο σε εταίρο. Με τα βιομηχανοποιημένα κράτη, οι προσπάθειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης πρέπει να επικεντρωθούν στη διεύρυνση των εννοιών της οικονομικής και πολιτικής σταθερότητας ώστε να περιλαμβάνουν την αειφόρο ανάπτυξη. Με τις αναπτυσσόμενες χώρες, η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να επιδείξει πειστικά τις πολιτικές συνδέσεις ανάμεσα στην καλή διακυβέρνηση, τη μόνιμη μείωση της φτώχειας και την προστασία των φυσικών πόρων.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, που αποτελεί και η ίδια μια συνεχή προσπάθεια εξισορρόπησης των εθνικών συμφερόντων με ευρύτερα καθήκοντα, χρειάζεται να αποδείξει στις εξωτερικές της σχέσεις ότι η πολυμέρεια δεν πρέπει να έχει στόχο τη συγκέντρωση διεθνούς υποστήριξης για προκαθορισμένα εθνικά συμφέροντα. Ούτε μπορεί να έχει στόχο, λίγα ισχυρά κράτη να καθορίζουν μεταξύ τους τις παραμέτρους των διεθνών διαπραγματεύσεων, πριν τις παρουσιάσουν στα υπόλοιπα κράτη ως τετελεσμένο γεγονός. Θα χρειαστούν συντονισμένες προσπάθειες από όλους.

Η Επιτροπή καλεί το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να υποστηρίξουν τη στρατηγική και τις ενέργειες που αναφέρονται στην παρούσα ανακοίνωση, για να ενισχύσουν την εξωτερική διάσταση της προσέγγισης της αειφόρου ανάπτυξης από την Ευρωπαϊκή Ένωση με τρόπο σύμφωνο με τη στρατηγική για την εσωτερική διάσταση, όπως επικυρώθηκε στο Γκέτεμποργκ.

*

* *